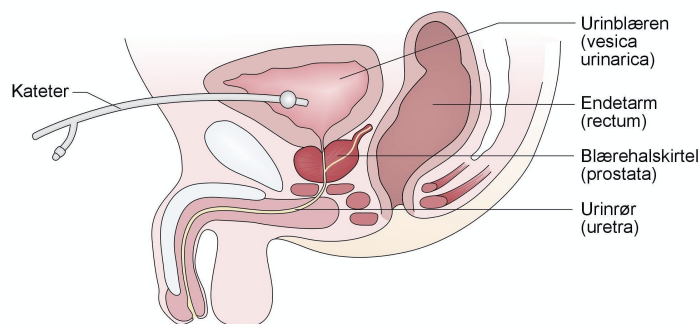

Vejledning til patienter med topkateter (suprapubisk kateter)

Til patienter og pårørende

Hvad er et top-kateter?

Et top-kateter er et bøjeligt rør, som ved anlæggelsen er ført gennem huden på maven direkte til blæren for at tømme den for urin. Kateteret fastholdes i blæren ved hjælp af en lille ballon fyldt med vand.

Årsager til anlæggelse af top-kateter

Der kan være forskellige årsager til, at der anlægges et top-kateter, blandt andet:

- at man ikke kan komme af med vandet.
- at man ikke kan holde på vandet.
- at man vil afhjælpe en påvirket nyrefunktion.

Før anlæggelsen

Er du i behandling med blodfortyndende medicin, skal du aftale med lægen, om du skal holde pause med det inden operationen.

Fordele ved top-kateter

Fordelene ved et top-kateter modsat et kateter gennem urinrøret er:

- at det let kan sættes fast til huden, så træk ind i blæren undgås.
- man kan have et normalt seksualliv.

Daglig personlig hygiejne

De første 14 dage efter anlæggelsen af kateteret, bør der dagligt vaskes omkring indstiksstedet med saltvand og påsættes en ny tør forbindelse.

Vejledning til patienter med topkateter (suprapubisk kateter)

Herefter skiftes forbindingen forsat 1-2 gange ugentligt evt. i forbindelse med brusebad. Det er ikke længere nødvendigt at bruge saltvand til afvaskning, da sårkanterne nu er helet op. Vi arrangerer, at du får besøg af en hjemmesygeplejerske i starten. Patienter i langtidsbehandling (mere end 14 dage) kan gå i svømmehal/havbad, hvis der anvendes kateterventil, og der ikke er utæthed langs urinvejskateteret. Indstikssted og kateterventil kan eventuelt dækkes med vandtæt badeplaster

Skiftning af top-kateter

Ved anlæggelse af topkateter bruges størrelse ch12. - ch. 14.

Hvis der er anlagt størrelse ch. 12 skiftes det første gang efter ca. 4-6 uger til størrelse ch. 14 i Urinvejskirurgisk Ambulatorium.

Hvis der er anlagt størrelse ch. 14 kan kateteret skiftes ved egen læge eller hjemmesygeplejen. Kateteret skal skiftes efter producentens anbefaling. Dette kan være fra 1-3 mdr.

Hvis kateteret ved et uheld skulle glide ud, er det vigtigt, at det hurtigst muligt genanlægges. Det kan blive nødvendigt at kontakte Urinvejskirurgisk Ambulatorium. Aften og nat dog enten vagtlæge, Fælles Akut Modtagelse eller hjemmeplejen, hvis du har kontakt med dem.

Observationer i starten efter anlæggelsen

I starten efter at katetret er anlagt

- kan det bløde fra indstiksstedet.
- kan der forekomme blod i urinen.

Dette er helt naturligt, da såret skal have tid til at hele op.

- Infektion ved indstiksstedet, som ses ved rødme, varme, hævelse, ømhed og evt. pusdannelse, kræver kontakt til egen læge.

Endvidere

- kan der ses sivning af urin ved siden af kateteret.
- kan der forekomme normal vandladning via urinrøret. Dette er også naturligt og skyldes, at passagen gennem kateteret er lille, hvorfor urinen vil søge andre veje ud af blæren. Dette ophører, når der efterhånden skiftes til større katetre.

Ballon

I spidsen af kateteret sidder en væskefyldt ballon, der sikrer at kateteret ikke falder ud.

Urinposer

Der findes to slags urinposer, en med kort slange og en med lang slange.

Om dagen er urinposen med den korte slange mest velegnet (dagpose). Posen fæstnes på låret i en speciel poseholder.

Om natten er urinposen med lang slange mest velegnet (natpose), da posen kan hænge på kanten af sengen - enten ved hjælp af sikkerhedsnåle, som fæstnes til lagnet eller madrassen eller ved hjælp af et stativ, der kan hænge på sengekanten.

Natposen sættes fast i enden af dagposen, så man ikke skiller systemet unødigt. Natposen kan indeholde 2 liter, hvorfor det ikke er nødvendig med tømning i løbet af natten.

Vejledning til patienter med topkateter (suprapubisk kateter)

For begge slags poser gælder, at de bør skiftes mindst én gang ugentligt eller efter behov. Det er vigtigt, at posen anbringes, så der ikke trækkes i kateteret. Desuden skal du være opmærksom på, at der ikke dannes knæk på slangen, så urinen ikke løber frit. Posen skal altid befinde sig under blæreniveau. Det vil sige på låret, når du er oppe, og på sengekanten, når du ligger i din seng/på din sofa.

Tømningsventil

For nogle patienter er det muligt at bruge en ventil i enden af kateteret.

I dette tilfælde opsamles urinen i blæren og ikke i en pose på benet.

Ventilen skal åbnes ved vandladningstrang eller hver 3. -4. time i dagtiden.

Der kan kobles natpose på ventilen.

Ventilen bør skiftes 1 gang ugentligt.

Hvis du er i behandling med antibiotika for blærebetændelse eller har blodig urin, skal du i denne periode koble en pose til ventilen så urinen kan løbe direkte i posen. Det sikrer frit afløb fra blæren.

Væskeindtagelse

For at skylle urinvejene godt igennem og dermed undgå blærebetændelse, er det vigtigt, at du drikker rigeligt i løbet af dagen - gerne 2 liter.

Problemer

Kommer der pludselig ingen urin gennem kateteret, kan det skyldes, at der er et knæk på slangen eller at kateteret er stoppet til. Er det sidste tilfældet, skal du kontakte din hjemmesygeplejerske eller din egen læge.

Urinen kan blive grumset, ildelugtende og blodig. Dette kan være tegn på, at du er ved at få en blærebetændelse, som ikke nødvendigvis kræver behandling. Der anbefales at øge væskeindtaget med yderligere 1 liter dagligt, indtil symptomerne ophører.

Hvis du får temperaturforhøjelse eller smerter i blæren, skal du henvende dig til din egen læge.

Urinprøve

Hvis der skal tages en urinprøve, og kateteret er ældre end 7 dage, skal kateteret skiftes umiddelbart før der tages urinprøve.

Sivning af urin ved siden af kateteret

Trods et velfungerende kateter kan der forekomme urinsivning ved siden af kateteret. Det kan skyldes blærekramper. Du kan føle kraftig vandladningstrang og smerter ved blæreregionen.

Blærekramper kan skyldes ukorrekt placeret kateter og pose - tjek om pose og kateter er fikseret korrekt.

Blærekramper kan i nogle tilfælde afhjælpes ved medicinsk behandling.

Anskaffelse af hjælpemidler

Så længe dit behov for kateter er midlertidigt, skal du have udleveret hjælpemidlerne fra den afdeling, der har ordineret kateteret. Er det besluttet at kateteret skal være permanent, søges der bevilling hos din kommune.

Hjemmeplejen vil altid hjælpe dig med at skaffe de nødvendige hjælpemidler.

Hjælpemidlerne er gratis.

Bortskaffelse af brugte poser

De tomme brugte poser lægges i en plastikpose, som lukkes.

Posen kan herefter smides i skraldespanden.